Fundusze Europejskie Wiedza Edukacja Rozwój
Rzeczpospolita Polska
INFOdoradca+
Unia Europejska Europejski Fundusz Społeczny

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania

(222219)

Pielęgniarki z tytułem specjalisty

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania

(222219)

Pielęgniarki z tytułem specjalisty

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania (222219)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [50]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): https://pixabay.com/pl/zdrowia-piel%C4%99gniarka-piel%C4%99gniarstwo-1476765 [dostęp: 31.10.2018].

Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – PIB
26-600 Radom, ul. K. Pułaskiego 6/10, tel. centr. (048) 364-42-41, fax (048) 364-47-65
e-mail: instytut@itee.radom.pl http://www.itee.radom.pl

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU 3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności) 3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu 3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD 3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący 3
2. OPIS ZAWODU 4
2.1. Synteza zawodu 4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania 4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy) 5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne 6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie 8
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji 9
2.7. Zawody pokrewne 10
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE 10
3.1. Zadania zawodowe 10
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Sprawowanie opieki profilaktycznej nad uczniem/wychowankiem 11
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Opracowywanie strategii działań profilaktycznych wobec ucznia/wychowanka 13
3.4. Kompetencje społeczne 14
3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu 14
3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji 15
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO 15
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie 15
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu 16
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów 17
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie 18
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO) 18
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE 19
7. SŁOWNIK POJĘĆ 22
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze) 22
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe) 24

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania 222219

WAŻNE:
Obecnie (2018 r.) nie można uzyskać tytułu specjalisty w dziedzinie **pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania**. Kwestie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych reguluje Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne (Dz.U. 2013 r., poz. 1562).

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Pielęgniarka.
- Pielęgniarka szkolna.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 2221 Nursing professionals.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie: SPO RZL (2006-2007) „Opracowanie i upowszechnianie krajowych standardów kwalifikacji zawodowych”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Wortalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w październiku 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Anna Owsicka – Centrum Edukacji Siódemka, Rybnik.
- Marta Polanowska – Zespół Szkół Medycznych, Brzeg.
- Katarzyna Skoczylas – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Dorota Koprowska – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Jolanta Religa – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom

Recenzenci:

- Agnieszka Pluta – Collegium Medicum, Bydgoszcz.
- Edyta Sułkowska – Mazowiecki Szpital Specjalistyczny, Radom.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Kamila Faleńczyk – Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Bydgoszczy, Bydgoszcz.
- Justyna Kwiatkowska – Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Radomiu, Radom.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:
W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania udziela świadczeń zdrowotnych[25], w zakresie profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą w placówkach oświatowo-wychowawczych oraz pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowia i życia.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania odpowiada za udzielanie uczniom świadczeń zdrowotnych, polegających między innymi na: ocenie rozwoju fizycznego, ocenie narządu wzroku i postawy ciała, badaniu słuchu, prowadzeniu grupowej profilaktyki próchnicy zębów oraz prowadzeniu identyfikacji ucznia podejrzanego o używanie substancji psychotropowych.

Realizuje świadczenia z zakresu promocji zdrowia[21] i edukacji zdrowotnej[10] poprzez prowadzenie poradnictwa w zakresie prozdrowotnego stylu życia, w tym aktywności fizycznej oraz programów zdrowotnych.

Sposoby wykonywania pracy

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania wykonuje pracę w relacji człowiek-człowiek, z wykorzystaniem metod, technik i procedur właściwych dla pielęgniarstwa w środowisku szkolnym. Działania osoby wykonującej ten zawód polegają m.in. na:

- przygotowaniu i przeprowadzeniu testów (badań) przesiewowych[26],
- prowadzeniu czynnego poradnictwa dla uczniów z problemami zdrowotnymi,
- sprawowaniu opieki nad uczniami z chorobami przewlekłymi i niepełnosprawnością,
- organizowaniu profilaktycznych badań lekarskich[19] uczniów,
- udzielaniu pierwszej pomocy przedmedycznej w nagłych przypadkach,
- prowadzeniu grupowej profilaktyki próchnicy zębów,
- prowadzeniu edukacji zdrowotnej uczniów i ich rodziców,
- podejmowaniu działań w zakresie promocji zdrowia,
- prowadzeniu dokumentacji medycznej.

W czasie pracy pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania współpracuje z:
- lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej[15],
- lekarzem dentystą,
- pielęgniarką podstawowej opieki zdrowotnej,
- rodzicami, opiekunami prawnymi lub faktycznymi ucznia,
- dyrektorem szkoły,
- radą pedagogiczną,
- przedstawicielami organizacji i instytucji działających na rzecz dzieci i młodzieży.

Praca pielęgniarki-specjalisty pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania może być wykonywana przez kobiety i przez mężczyzn.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2 i 3.3. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Praca **pielęgniarki – specjalisty pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania** wykonywana jest w budynkach, przede wszystkim w:
- szkolnych gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedmedycznej,
- poradniach podstawowej opieki zdrowotnej,
- gabinetach w przychodniach podstawowej opieki zdrowotnej.

W szczególnych wypadkach praca może być wykonywana na wolnym powietrzu (np. na boisku szkolnym).

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:
- siatki centylowe wysokości ciała i masy ciała,
- stadiometr[23],
- tabele centylowe wskaźnika masy ciała,
- wagę lekarską,
- tablice do badania ostrości wzroku,
- tablice do badania widzenia barwnego,
- apteczkę pierwszej pomocy z wyposażeniem,
- drobny sprzęt medyczny jednorazowego użytku (środki opatrunkowe, środki dezynfekcyjne stosowane na skórę i błony śluzowe),
- sprzęt i środki stosowane do profilaktyki próchnicy zębów (pasta do zębów, szczoteczki do zębów, płyn do fluoryzacji zębów),
- sprzęt służący do diagnostyki i monitorowania czynności życiowych uczniów (termometr, aparat do mierzenia ciśnienia[1], stetoskop[24]),
- środki ochrony osobistej (fartuch ochronny, rękawiczki, maseczki, obuwie ochronne),
- środki do dezynfekcji[6] i stosowanej aseptyki[2],
- podstawowy sprzęt biurowy, w tym komputery, drukarki, kserokopiarki, programy komputerowe do prowadzenia dokumentacji medycznej.

Organizacja pracy

Praca **pielęgniarki – specjalisty pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania** wykonywana jest w systemie jednozmianowym, w dni robocze od poniedziałku do piątku, w dniach i godzinach pracy szkoły. W szczególnych wypadkach może być wykonywana w dni wolne od pracy (soboty, niedziele), np. podczas uroczystości organizowanych przez placówki środowiska nauczania i wychowania (festyny, dni sportu, jubileusze). Godziny rozpoczęcia i zakończenia pracy regulowane są wewnętrznie przez zakład pracy.

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania może pracować w różnych porach dnia, w jednym lub kilku różnych miejscach, co wymaga zwiększonej mobilności. Pracuje najczęściej samodzielnie, ale może pracować w zespole, najczęściej z lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej.

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa w środowisku nauczania i wychowania może pracować w ramach:
- umowy o pracę,
- umowy cywilnoprawnej,
- stosunku służbowego,
- kontraktu,
- wolontariatu[27],
- praktyk zawodowych: indywidualnych lub grupowych,
- samozatrudnienia.

Pielęgniarki są ustawowo zobowiązane do zrzeszania się w Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych właściwej dla miejsca wykonywania zawodu. Członkostwo w izbie wiąże się z odprowadzaniem składek. Izby prowadzą rejestr pielęgniarek, orzekają w zakresie odpowiedzialności zawodowej i sprawują pieczę nad należytym wykonywaniem zawodów pielęgniarskich.

WAŻNE:
Pielęgniarki obowiązkowo przynależą do samorządu zawodowego z chwilą wpisania ich do rejestru pielęgniarek i wydania prawa wykonywania zawodu przez odpowiednią Okręgową Izbę Pielęgniarek i Położnych. Ponoszą odpowiedzialność zawodową przed organami samorządu pielęgniarek i położnych, to jest przed Okręgowymi Izbami Pielęgniarek i Położnych oraz Naczelną Izbą Pielęgniarek i Położnych.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania może być w swojej pracy narażona m.in. na:
- czynniki fizyczne: potknięcia, upadki, hałas,
- czynniki chemiczne: alergie i zatrucia powodowane stosowaniem środków do dezynfekcji, środków czyszczących, środków ochronnych (np. rękawiczek medycznych), podawaniem leków,
- czynniki biologiczne: bakterie, wirusy (np. HIV[13]), grzyby chorobotwórcze oraz pasożyty, którymi pielęgniarka może zainfekować się podczas bezpośredniego kontaktu z pacjentem i które mogą prowadzić do chorób zakaźnych (np. choroby wieku dziecięcego, WZW[29], AIDS),
- czynniki ergonomiczne: wymuszona pozycja ciała, konieczność częstego pochylania się,
- czynniki psychiczne takie jak np.: agresja słowna i fizyczna ze strony uczniów, konieczność radzenia sobie ze stresem i odpowiedzialnością.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych
- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- ostrość wzroku,
- ostrość słuchu,
- sprawność zmysłu węchu,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność zmysłu dotyku,
- zmysł równowagi;

w kategorii sprawności sensomotorycznych
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- rozróżnianie barw,
- ostrość wzroku,
- ostrość słuchu,
- powonienie,
- spostrzegawczość,
- czucie dotykowe,
- zręczność rąk i palców;

w kategorii sprawności i zdolności
- zdolność koncentracji uwagi,
- podzielność uwagi,
- predyspozycje do współpracy i współdziałania,
- predyspozycje do postępowania z ludźmi,
- wyobraźnia,
- łatwość wypowiadania się,
- zdolność podejmowania szybkich i trafnych decyzji,
- zdolność analizowania sytuacji i podejmowania ryzyka,
- zdolność do przestrzegania reguł, przepisów i standardów,
- zdolność skutecznego przekonywania,
- zdolność pracy indywidualnej;

w kategorii cech osobowościowych
- samodzielność,
- samokontrola,
- kontrolowanie własnych emocji,
- empatia[11],
- odporność emocjonalna,
- wytrwałość,
- cierpliwość,
- gotowość do pracy w szybkim tempie,
- komunikatywność,
- wysoka kultura osobista,
- dokładność,
- rzetelność,
- radzenie sobie ze stresem,
- odpowiedzialność za działania zawodowe,
- gotowość do ustawicznego uczenia się oraz dzielenia się wiedzą.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach*: *3.4. Kompetencje społeczne; 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Praca w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania** wymaga wysokiej ogólnej wydolności fizycznej oraz sprawności układu kostno-stawowego.

Przeciwwskazaniami do wykonywania zawodu są:
- choroby powodujące utratę przytomności (np. epilepsja[12], niewyrównana i nieleczona cukrzyca),
- niesprawność narządów wewnętrznych dużego stopnia,
- niesprawność narządu wzroku niedająca się skorygować okularami,
- nosicielstwo chorób zakaźnych oraz pasożytniczych,
- niesprawność narządu słuchu niedająca się skorygować aparatem słuchowym,
- choroby psychiczne,
- niesprawność narządów ruchu, szczególnie kończyn górnych.

WAŻNE:
O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania** wymagane jest wykształcenie wyższe co najmniej I stopnia na kierunku pielęgniarstwo oraz ukończenie specjalizacji w dziedzinie pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania.

WAŻNE:
Obecnie (2018 r.), zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne, nie prowadzi się specjalizacji w dziedzinie **pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania**.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Do wykonywania zawodu **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania** niezbędne jest posiadanie prawa wykonywania zawodu wydawanego przez Okręgowe Izby Pielęgniarek i Położnych na podstawie dyplomu ukończenia uczelni wyższej kształcącej w zawodzie pielęgniarki. Osobie posiadającej prawo wykonywania zawodu przysługuje prawo posługiwania się tytułem zawodowym „pielęgniarka" albo „pielęgniarz".

Tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania obecnie (2018 r.) nie jest nadawany.

Pielęgniarki mają ustawowy obowiązek kształcenia podyplomowego. System ten przewiduje edukację w ramach kursów specjalistycznych, kwalifikacyjnych bądź specjalizacji w określonej dziedzinie pielęgniarstwa. Dodatkowym atutem przy zatrudnianiu pielęgniarki – specjalisty pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania może być zatem:
- tytuł specjalisty w pokrewnej dziedzinie,
- zaświadczenia potwierdzające ukończenie kursów kwalifikacyjnych w dziedzinach pokrewnych,

- zaświadczenia potwierdzające ukończenie kursów specjalistycznych, przydatnych w opiece na dziećmi i młodzieżą,
- zaświadczenia potwierdzające umiejętność posługiwania się językiem migowym,
- zaświadczenia potwierdzające umiejętność posługiwania się językiem obcym

oraz

- tytułu magistra pielęgniarstwa,
- prawo jazdy kategorii B.

Wykaz dziedzin, w których mogą być prowadzone specjalizacje i kursy kwalifikacyjne ogłasza w odrębnych przepisach minister właściwy do spraw zdrowia.

WAŻNE:
Pielęgniarka, która nie wykonuje zawodu łącznie przez okres dłuższy niż 5 lat w okresie ostatnich 6 lat, a zamierza podjąć jego wykonywanie, ma obowiązek zawiadomić o tym właściwą okręgową radę pielęgniarek i położnych i odbyć trwające nie dłużej niż 6 miesięcy przeszkolenie pod nadzorem innej osoby uprawnionej do wykonywania zawodu pielęgniarki, legitymującej się co najmniej 5-letnim doświadczeniem zawodowym, zwanej dalej „opiekunem". Opiekuna wskazuje kierownik podmiotu, w którym odbywa się przeszkolenie.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania ma obowiązek podnoszenia, aktualizowania wiedzy i umiejętności, poprzez różne formy kształcenia podyplomowego. Proces kształcenia zawodowego można poszerzyć dodatkowo o studia II stopnia.

W ramach rozwoju zawodowego może awansować na stanowisko:

- pielęgniarki koordynującej, nadzorując pracę zespołu pracowników (po zdobyciu niezbędnego doświadczenia zawodowego),
- przełożonej pielęgniarek, naczelnej pielęgniarki lub dyrektora/kierownika do spraw pielęgniarstwa i organizacji opieki (zależnie od posiadanego stażu pracy oraz kwalifikacji zawodowych).

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania może:

- nauczać zawodu oraz wykonywać pracę na rzecz doskonalenia zawodowego pielęgniarek (po ukończeniu studiów pielęgniarskich II stopnia i uzyskaniu kwalifikacji pedagogicznych,
- prowadzić prace naukowo-badawcze w zakresie pielęgniarstwa.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **pielęgniarka – specjalista środowiska nauczania i wychowania** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych w ramach edukacji formalnej i pozaformalnej.

Alternatywną formę potwierdzenia kompetencji w zawodzie oferują instytucje organizatorów kształcenia podyplomowego pielęgniarek (w tym Okręgowe Izby Pielęgniarek i Położnych), które potwierdzają:

- ukończenie kursu kwalifikacyjnego w dziedzinie pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania pozwalającego na udzielanie świadczeń zdrowotnych będących w zakresie pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania,
- ukończenie kursów specjalistycznych przydatnych w opiece nad dziećmi i młodzieżą.

Do kształcenia w ramach kursu kwalifikacyjnego może przystąpić osoba, która:
- posiada prawo wykonywania zawodu pielęgniarki,
- posiada co najmniej 6-miesięczny staż pracy w zawodzie,
- została dopuszczona do kursu kwalifikacyjnego po przeprowadzeniu postępowania kwalifikacyjnego.

Każdy ukończony z pozytywnym wynikiem kurs z różnych dziedzin pielęgniarstwa lub specjalizacja pielęgniarska oraz zdobyte tytuły naukowe w pielęgniarstwie potwierdzane są przez Okręgową Izbę Pielęgniarek i Położnych wpisem do prawa wykonywania zawodu.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Pielęgniarka – specjalista organizacji i zarządzania	222201
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki	222202
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego	222203
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa epidemiologicznego	222205
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa geriatrycznego	222206
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa neonatologicznego	222209
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa onkologicznego	222211
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa operacyjnego	222212
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa opieki długoterminowej	222213
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa opieki paliatywnej	222214
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa pediatrycznego	222215
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa psychiatrycznego	222216
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego	222217
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa rodzinnego	222218
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących	222220

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

Z1 Koordynowanie pracy na stanowisku pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ergonomii, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska.

Z2 Planowanie opieki pielęgniarskiej nad uczniem/wychowankiem w zależności od stanu zdrowia i rozwoju psychomotorycznego podopiecznego.

Z3 Opracowywanie i wdrażanie programów zdrowotnych w placówkach nauczania i wychowania.

Z4 Koordynowanie i wykonywanie badań przesiewowych wśród dzieci i młodzieży.

Z5 Udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej.

Z6 Współpracowanie z osobami funkcyjnymi szkoły oraz instytucjami i organizacjami zewnętrznymi w działaniach na rzecz zdrowia uczniów/wychowanków.

Z7 Opracowywanie, wdrażanie i monitorowanie standardów i procedur dotyczących promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej w placówkach nauczania i wychowania.
Z8 Doradzanie współpracownikom w środowisku nauczania i wychowania w zakresie zasad, metod i form opieki nad uczniem/wychowankiem.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Sprawowanie opieki profilaktycznej nad uczniem/wychowankiem

Kompetencja zawodowa Kz1: Sprawowanie opieki profilaktycznej nad uczniem/wychowankiem obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Koordynowanie pracy na stanowisku pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ergonomii, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Zasady i przepisy BHP i ochrony ppoż. w planowaniu i organizowaniu opieki profilaktycznej[14]; • Zasady ergonomii[32] na stanowisku pracy; • Przepisy ochrony środowiska; • Metody identyfikacji zagrożeń i problemów zdrowotnych[18] uczniów/wychowanków; • Procedury gromadzenia i wykorzystywania informacji w określaniu zagrożeń i potrzeb zdrowotnych[17] uczniów/wychowanków.	• Przestrzegać przepisów BHP, ochrony ppoż. i ochrony środowiska; • Stosować zasady ergonomii; • Rozpoznawać i definiować zagrożenia zdrowotne występujące w regionie; • Oceniać wpływ czynników środowiskowych[5] na zdrowie ucznia/wychowanka; • Reagować na odstępstwa od przepisów i zasad, które mogą skutkować utratą zdrowia i życia; • Korzystać z narzędzi badawczych w określeniu zagrożeń zdrowotnych (analizy dokumentacji medycznej, sprawozdań).

Z2 Modyfikowanie opieki pielęgniarskiej nad uczniem/wychowankiem w zależności od stanu zdrowia i rozwoju psychomotorycznego podopiecznego	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Rodzaje i zakres dokumentacji medycznej[8] (oraz sposób jej przetwarzania), która obowiązuje w opiece profilaktycznej dzieci i młodzieży; • Czynniki wpływające na rozwój dziecka; • Zasady opieki i czynnego poradnictwa[4] wobec uczniów z problemami zdrowotnymi, społecznymi, szkolnymi i chorobami przewlekłymi[3]; • Zaburzenia w stanie zdrowia i rozwoju dziecka; • Specyfikę najczęstszych chorób przewlekłych występujących u dzieci i młodzieży; • Rodzaje zaburzeń psychicznych[30], zaburzeń zachowania i emocji[31] występujących u dzieci i młodzieży.	• Respektować prawa ucznia do informacji, poszanowania godności i intymności; • Udzielać uczniom świadczeń zdrowotnych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz standardami obowiązującymi w środowisku nauczania i wychowania; • Prowadzić dokumentację indywidualną ucznia oraz zbiorczą, obowiązującą w środowisku nauczania i wychowania; • Identyfikować czynniki zagrażające zdrowiu dzieci; • Prowadzić czynne poradnictwo wobec uczniów z problemami zdrowotnymi, społecznymi i szkolnymi oraz chorobami przewlekłymi; • Formułować różne rodzaje diagnozy pielęgniarskiej[7] w oparciu o zgromadzone informacje o uczniu i jego środowisku, adekwatne do rodzaju placówki, celu i zakresu

	diagnozowania; • Wykrywać zaburzenia w rozwoju ucznia; • Udzielać pomocy i wsparcia uczniom z zaburzeniami psychicznymi.

Z3 Opracowanie i wdrażanie programów zdrowotnych w placówkach nauczania i wychowania	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Zasady prowadzania edukacji zdrowotnej; • Sytuację zdrowotną dzieci i młodzieży w kontekście promocji zdrowia i profilaktyki; • Zadania polityki zdrowotnej państwa[16] wobec dzieci i młodzieży; • Metodykę konstruowania programów promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej; • Metodykę prowadzenia działań profilaktycznych[9] wobec dzieci i młodzieży.	• Różnicować pojęcia: edukacja zdrowotna, promocja zdrowia, profilaktyka[20]; • Określać potrzeby ucznia i środowiska szkolnego w zakresie promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej; • Przygotowywać materiały dydaktyczne niezbędne do prowadzenia edukacji zdrowotnej; • Prowadzić doradztwo zdrowotne i zajęcia wychowania zdrowotnego[28]; • Analizować i oceniać efektywność działań podejmowanych w edukacji zdrowotnej; • Współpracować w opracowywaniu lokalnych programów promocji zdrowia; • Realizować program edukacji zdrowotnej w środowisku nauczania i wychowania.

Z4 Koordynowanie i wykonywanie badań przesiewowych i profilaktycznych badań lekarskich wśród dzieci i młodzieży	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Rodzaje i terminy wykonywania testów przesiewowych u dzieci i młodzieży w wieku szkolnym; • Zasady rejestracji i prowadzenia działalności leczniczej; • Warunki realizacji profilaktycznych badań lekarskich; • Zasady kierowania postępowaniem poprzesiewowym.	• Opracowywać harmonogram wykonywania badań; • Wykonywać, dokumentować i interpretować testy przesiewowe; • Kierować postępowaniem poprzesiewowym; • Przygotowywać uczniów do profilaktycznych badań lekarskich; • Wykorzystywać wyniki testów przesiewowych oraz badań lekarskich w ocenie zdrowia i rozwoju ucznia; • Planować działania naprawcze.

Z5 Udzielanie pierwszej pomocy medycznej	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Schematy postępowania w sytuacji urazów, wypadków, nagłych zachorowań uczniów i wychowanków; • Zasady zabezpieczania urazów i obrażeń; • Zasady udzielania pierwszej pomocy; • Algorytm resuscytacji krążeniowo-oddechowej.	• Dokonywać wstępnej oceny urazu i nagłego zachorowania ucznia; • Zapewniać bezpieczeństwo osobie poszkodowanej; • Zabezpieczać obrażenia pourazowe, rany, krwotoki, złamania, zwichnięcia; • Prowadzić resuscytację krążeniowo-oddechową[22];

	• Zapewniać ciągłość opieki do chwili przybycia zespołu ratownictwa medycznego.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Opracowywanie strategii działań profilaktycznych wobec ucznia/wychowanka

Kompetencja zawodowa Kz2: Opracowywanie strategii działań profilaktycznych wobec ucznia/wychowanka obejmuje zestaw zadań zawodowych Z6, Z7, Z8, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z6 Współpracowanie z osobami funkcyjnymi szkoły oraz organizacjami zewnętrznymi w działaniach na rzecz zdrowia ucznia/wychowanka	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Zasady współpracy z zespołem Podstawowej Opieki Zdrowotnej oraz społecznością szkolną; • Zasady współpracy z pedagogiem szkolnym i psychologiem szkolnym; • Zasady współpracy z dyrektorem w zakresie zapewnienia warunków bezpieczeństwa uczniów, organizacji posiłków i warunków sanitarnych w szkole/placówce; • Ogólny aspekt społecznych uwarunkowań zdrowia; • Funkcję rodziny, jej dysfunkcyjność i wpływ na zdrowie dziecka i opiekę nad dzieckiem chorym.	• Współdziałać z członkami zespołu Podstawowej Opieki Zdrowotnej oraz społecznością szkolną na rzecz zdrowia ucznia; • Współpracować z dyrektorem szkoły w zakresie zapewnienia warunków bezpieczeństwa dzieci; • Współuczestniczyć z członkami społeczności szkolnej w działaniach na rzecz ucznia chorego i/lub z ograniczoną sprawnością; • Określać możliwości rodziny w zakresie realizacji jej funkcji, ocenić zakres dysfunkcyjności rodziny, uwzględniając wpływ na zdrowie dziecka i opiekę nad dzieckiem przewlekle chorym; • Kształtować postawy prozdrowotne u dzieci i młodzieży; • Pomagać rodzicom/prawnym opiekunom w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych dziecka.

Z7 Opracowywanie, wdrażanie i monitorowanie standardów i procedur dotyczących promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej w placówkach nauczania i wychowania	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Cele i założenia systemu opieki profilaktycznej nad uczniem/wychowankiem; • Akty prawne regulujące funkcjonowanie opieki profilaktycznej nad uczniem/wychowankiem w Polsce; • Wytyczne (standardy) związane ze stanowiskiem i metodyką pracy; • Kompetencje pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania; • Zakres świadczeń gwarantowanych w środowisku nauczania i wychowania; • Formy organizacyjne udzielania świadczeń zdrowotnych realizowanych w środowisku nauczania i wychowania; • Sposoby i źródła finansowania opieki profilaktycznej.	• Wykorzystywać znajomość przepisów prawa w prowadzeniu profilaktycznej praktyki pielęgniarskiej; • Opracowywać, monitorować i wdrażać funkcjonujące standardy i procedury dotyczące promocji zdrowia; • Organizować pracę zgodnie z obowiązującymi standardami; • Opracowywać plany pracy; • Udzielać uczniom świadczeń zdrowotnych zgodnie z aktualnymi przepisami prawa oraz standardami obowiązującymi w środowisku nauczania i wychowania; • Obliczać koszty własnej praktyki; • Dokonywać samooceny podejmowanych działań.

Z8 Doradzanie współpracownikom w środowisku nauczania i wychowania w zakresie zasad, metod i form opieki nad uczniem/wychowankiem	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Zasady prawidłowego żywienia i warunki żywienia zbiorowego; • Zasady współpracy z dyrektorem placówki i nauczycielami oraz rodzicami w zakresie eliminacji zagrożeń związanych ze zdrowiem ucznia; • Zasady dotyczące oceny warunków higieniczno-sanitarnych, bezpieczeństwa pomieszczeń i otoczenia szkoły; • Zasady prawidłowego wyposażenia w meble szkolne; • Kryteria kwalifikacji uczniów do zajęć wychowania fizycznego.	• Oceniać stan higieniczno-sanitarny pomieszczeń szkoły i otoczenia oraz prawidłowo redagować protokół pokontrolny; • Doradzać uczniom, ich rodzicom i dyrektorowi szkoły w zakresie zasad prawidłowego żywienia; • Uczestniczyć w planowaniu jadłospisu dla dzieci i młodzieży; • Identyfikować czynniki zagrażające zdrowiu dzieci; • Oceniać meble szkolne pod kątem posiadania certyfikatu zgodności wyrobu z normami; • Mobilizować dzieci i młodzież do aktywności fizycznej.

3.4. Kompetencje społeczne

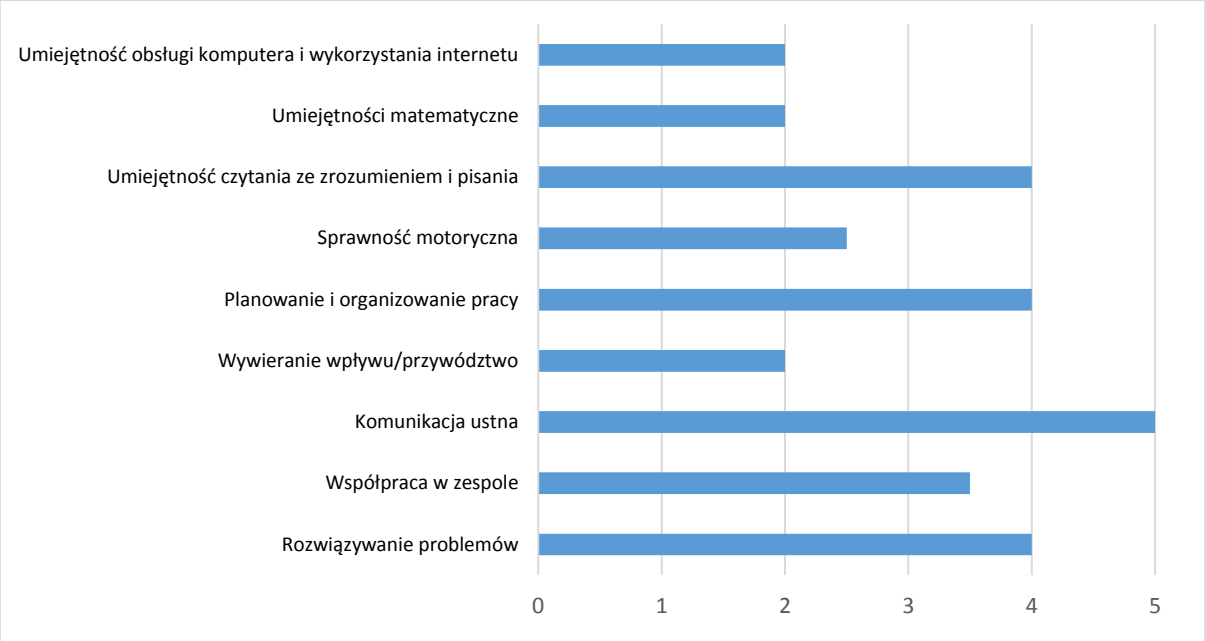
Pracownik w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Rozwijania współpracy z uczniami/wychowankami, ich rodzicami/opiekunami prawnymi, społecznością szkolną i lokalną.
- Ponoszenia odpowiedzialności za wykonywaną pracę.
- Przestrzegania praw pacjenta oraz Kodeksu Etyki Zawodowej Pielęgniarki i Położnej Rzeczpospolitej Polskiej.
- Przejawiania empatii w kontaktach z uczniami, wychowankami, ich rodzicami/opiekunami prawnymi.
- Kierowania się zasadami etyki zawodowej i standardami właściwymi dla środowiska pracy.
- Przeprowadzania samooceny i weryfikacji realizowanych zadań.
- Doskonalenia kompetencji zawodowych w sposób ciągły, z uwzględnieniem zmian organizacyjnych, prawnych oraz postępem badań naukowych.

3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania.**

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **pielęgniarka – specjalista środowiska nauczania i wychowania**

Uwaga:
Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: https://www.kwalifikacje.gov.pl
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania może pracować przede wszystkim w:

- placówkach oświatowo-wychowawczych wszystkich szczebli,
- instytutach naukowo-badawczych zajmujących się zagadnieniami zdrowia dzieci i młodzieży,
- sanatoriach dla dzieci i młodzieży.

Pracując w szkole, czy też innej placówce oświatowo-wychowawczej, jest najczęściej pracownikiem kontraktowym zatrudnionym w przychodni i oddelegowanym do pracy w danej placówce oświatowej (pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania nie jest pracownikiem szkoły).

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania może pracować również w:
- publicznych i niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej obejmujących opieką dzieci i młodzież,
- zakładach opiekuńczo-leczniczych obejmujących opieką dzieci i młodzież,
- domach pomocy społecznej obejmujących opieką dzieci i młodzież,
- zawodowych instytucjach samorządowych (związkach zawodowych, samorządach pielęgniarek i położnych),
- instytucjach administracji państwowej (np. Ministerstwo Zdrowia).

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania posiadająca doświadczenie zawodowe może założyć własną działalność gospodarczą.

Obecnie (2018 r.) pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania to zawód poszukiwany na rynku pracy.

WAŻNE:
Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**
http://oferty.praca.gov.pl

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]**:**
Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:
http://mz.praca.gov.pl
https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe

Barometr zawodów: https://barometrzawodow.pl

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:
Mazowieckie – http://obserwatorium.mazowsze.pl
Małopolskie – https://www.obserwatorium.malopolska.pl
Lubelskie – http://lorp.wup.lublin.pl
Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – http://obserwatorium.wup.lodz.pl
Pomorskie – http://www.porp.pl
Opolskie – http://www.obserwatorium.opole.pl
Wielkopolskie – http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl
Zachodniopomorskie – https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-rynku-pracya
Podlaskie – http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:
http://zielonalinia.gov.pl

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:
www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:
http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:
https://eures.praca.gov.pl
https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Instytucje oferujące kształcenie w zawodzie w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania** to uniwersytety medyczne, państwowe i niepaństwowe wyższe

szkoły zawodowe. Oferują one studia wyższe I i II stopnia na wydziałach pielęgniarstwa (bez specjalizacji).

Szkolenie

Pielęgniarki mają ustawowy obowiązek stałego aktualizowania wiedzy i umiejętności zawodowych. Obecnie (2018 r.), zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, organizatorami kształcenia podyplomowego pielęgniarek mogą być:

- uczelnie, szkoły prowadzące działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych,
- podmioty lecznicze,
- inne podmioty po uzyskaniu wpisu do właściwego rejestru podmiotów prowadzących kształcenie podyplomowe.

Wykaz dziedzin, w których mogą być prowadzone szkolenia w formie kursów kwalifikacyjnych dla osób pracujących w zawodzie pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania ogłasza w odrębnych przepisach minister właściwy do spraw zdrowia. Natomiast przykładowa tematyka kursów specjalistycznych może obejmować takie zagadnienia, jak:

- opieka nad dzieckiem i młodzieżą z cukrzycą,
- opieka nad dzieckiem z chorobą nowotworową,
- szczepienia ochronne.

Dodatkowo **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania** może aktualizować swoją wiedzę poprzez udział w konferencjach naukowych, sympozjach, warsztatach, odczytach, jak również poprzez samokształcenie.

WAŻNE:
Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]**:**

Szkolnictwo wyższe:
www.wybierzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:
https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne
http://doradztwo.ore.edu.pl/wybieram-zawod
https://zrp.pl

Szkolenia zawodowe:
Okręgowe Izby Pielęgniarek i Położnych: http://nipip.pl/kontakt/kontakt-oipip
Rejestr Instytucji Szkoleniowych – http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris
Baza Usług Rozwojowych – https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl

Inne źródła danych:
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl
Bilans Kapitału Ludzkiego – https://bkl.parp.gov.pl
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – http://www.frse.org.pl, http://europass.org.pl
Learning Opportunities and Qualifications in Europe – https://ec.europa.eu/ploteus

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2018 r.) wynagrodzenie miesięczne brutto w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania** zawiera się w przedziale od 2400 zł do 4600 zł w przeliczeniu na pełny etat.

Wynagrodzenie osób pracujących w zawodzie pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania jest zróżnicowane i uzależnione od kilku czynników, m.in.:

- stażu pracy,

- wykształcenia,
- rodzaju pracodawcy (prywatny, publiczny),
- sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Niektórzy pracodawcy oferują swoim pracownikom świadczenia pozapłacowe w postaci refundacji szkoleń, udziału w konferencjach branżowych, szkoleń językowych, bezpłatnych wejść na zajęcia sportowe, dodatkowego ubezpieczenia na życie, imprez integracyjnych, dodatkowych pakietów medycznych dla pracownika i jego rodziny.

WAŻNE:
Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych.**

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]**:**
Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:
http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy
Przykładowe portale informujące o zarobkach:
https://wynagrodzenia.pl/gus
https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach
https://sedlak.pl/raporty-placowe
https://zarobki.pracuj.pl
https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen
https://www.kariera.pl/wynagrodzenia

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania** możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami.

Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:
- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L), pod warunkiem, że niepełnosprawność ta jest możliwa do skorygowania za pomocą aparatów słuchowych,
- z wadami i dysfunkcją wzroku (04-O), w przypadku możliwości skorygowania ich szkłami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi,
- z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych (05-R), pozwalającą na samodzielne przemieszczanie się po terenie placówki szkolno-wychowawczej. Wymagane jest wówczas wyposażenie stanowiska w uchwyty, poręcze, regulowaną wysokość krzesła, podnóżka i inne udogodnienia,
- z innymi rodzajami niepełnosprawności wynikającymi z chorób układu krążenia, oddechowego, pokarmowego, moczowo-płciowego i in., pod warunkiem, że praca jest zorganizowana w taki sposób, aby pracownik miał możliwość regularnego przyjmowania leków i dokonywania niezbędnych zabiegów pielęgnacyjno-medycznych (np. zastrzyków insulinowych).

WAŻNE:
Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano

umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:
https://ec.europa.eu/esco/portal/home

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation
- **Umiejętności/Kompetencje:** https://ec.europa.eu/esco/portal/skill
- **Kwalifikacje:** https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10.2018 r.

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/55/UE z dnia 20 listopada 2013 r. zmieniająca dyrektywę 2005/36/WE w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych i rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 w sprawie współpracy administracyjnej za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym (Dz. U. UE L 354 z 28.12.2013, s. 132).
- Dyrektywa 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz. U. UE L 255 z 30.9.2005, s. 22).
- Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej (Dz. U. poz. 2217, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej (Dz. U. poz. 2217, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1492).
- Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 123, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 916).
- Ustawa z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1845, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 160, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 412, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 151, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1318, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1510, z późn. zm.).

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1457).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego (Dz. U. poz. 497).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 września 2016 r. w sprawie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych (Dz. U. poz. 1761).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie rodzajów, zakresu i wzorów dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania (Dz.U. poz. 2069).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne (Dz. U. poz. 1562).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 657, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu rehabilitacji leczniczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 465).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 sierpnia 2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących kształcenia pielęgniarek i położnych (Dz. U. poz. 970).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 lipca 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu znajomości języka polskiego w mowie i w piśmie, niezbędnego do wykonywania zawodów pielęgniarki i położnej (Dz. U. poz. 817).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 753).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 sierpnia 2009 r. w sprawie organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą (t.j. Dz. U. Nr 139, poz. 1133).

Literatura branżowa:

- Andruszkiewicz A., Banaszkiewicz M. (red.): Promocja zdrowia. Wydawnictwo Czelej, Lublin 2008.
- Barczykowska E., Faleńczyk K. (red.): Metodyka studium przypadku w pielęgniarstwie pediatrycznym – wybrane zagadnienia z opieki nad dzieckiem w podstawowej opiece zdrowotnej. Wydawnictwo Continuo, Wrocław 2014.
- Denys A.: Zakażenia szpitalne. Wybrane zagadnienia. Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2012.
- Heczko P., Wójkowska-Mach J.: Zakażenia szpitalne. Podręcznik dla zespołów kontroli zakażeń. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2014.
- Klimaszewska K., Baranowska A., Krajewska –Kułak E. (red.): Podstawowe czynności medyczne i pielęgnacyjne. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2017.
- Krajewska-Kułak E., Szczepański M.: Badanie fizykalne w praktyce pielęgniarek i położnych. Wydawnictwo Czelej, Lublin 2008.
- Kózka M, Rumian B, Maślanka M. (red.): Pielęgniarstwo ratunkowe. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013.

- Łoza B., Czernikiewicz A.: Amerykański słownik psychiatryczny. Wydawnictwo Urban & Partner, Wrocław 2010.
- Oblacińska A., Jodkowska M., Sawiec P. (red.): ABC bilansów zdrowia dziecka – podręcznik dla lekarzy. Medycyna Praktyczna, Kraków 2017.
- Ostręga W., Oblacińska A (red.): Standardy postępowania i metodyka pracy pielęgniarki szkolnej. Poradnik dla pielęgniarek i higienistek szkolnych. Instytut Matki i Dziecka, Warszawa 2017.
- Rogala-Pawelczyk G.: Pielęgniarstwo w systemie opieki zdrowotnej. Pielęgniarstwo: prawo – praktyka – etyka. Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych, Warszawa 2013.
- Sierakowska M., Wrońska I. (red.): Edukacja zdrowotna w praktyce pielęgniarskiej. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2015.
- Syrek E., Borzucka-Sitkiewicz K.: Edukacja zdrowotna. Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2009.
- Widomska-Czekajska T., Górajek-Jóźwik T.: Encyklopedia dla pielęgniarek i położnych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010.
- Woynarowska B. (red.): Edukacja zdrowotna. Podstawy teoretyczne, metodyka, praktyka. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2017.
- Zarzycka D., Ślusarska B. (red.): Podstawy pielęgniarstwa. Tom 1. Założenia koncepcyjno-empiryczne opieki pielęgniarskiej. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2017.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10.2018]:

- Baza standardów kompetencji/kwalifikacji zawodowych i modułowych programów szkoleń: http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/bazy-standardow-kompetencji-kwalifikacji-zawodowych-i-modulowych-programow-szkolen
- Centralny Instytut Ochrony Pracy - Państwowy Instytut Badawczy: https://www.ciop.pl/
- Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych: http://www.ckppip.edu.pl
- Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia: http://www.cmj.org.pl
- Instytut Psychologii Zdrowia: http://www.psychologia.edu.pl
- Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii: http://www.narkomania.gov.pl
- Ministerstwo Zdrowia: http://www.gov.pl.
- Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych: http://nipip.pl
- Ogólnopolska Siec Centrów Wolontariatu: http://wolontariat.org.pl
- Ogólnopolski System Ochrony Zdrowia: https://www.osoz.pl
- Polskie Towarzystwo Ergonomiczne: https://ergonomia-polska.com
- Portal Asystent BHP: https://asystentbhp.pl
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus
- Wyszukiwarka opisów zawodów: http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiająca porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.

Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, cząstkowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja", „egzaminowanie". Proces ten prowadzi do certyfikacji − wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu", „świadectwa", „certyfikatu".
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.

Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	**Aparat do mierzenia ciśnienia**	Narzędzie pomiarowe do mierzenia ciśnienia tętniczego krwi.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Klimaszewska K., Baranowska A., Krajewska –Kułak E. (red.): Podstawowe czynności medyczne i pielęgnacyjne. PZWL, Warszawa 2017
2	**Aseptyka**	Sposób postępowania mający na celu niedopuszczenie do zakażenia miejsc, płynów lub przedmiotów jałowych.	Widomska-Czekajska T., Górajek-Jóźwik T. (red.): Encyklopedia dla pielęgniarek i położnych. Tom 1. PZWL, Warszawa 2010
3	**Choroby przewlekłe**	Choroby przewlekłe (inaczej chroniczne) są chorobami, które mają długi okres trwania, powolny początek i mniejsze nasilenie objawów. Gdy pojawi się pełna postać choroby, istnieje konieczność długiego leczenia, a następujące zaburzenia funkcji układów i narządów podlegają progresji w czasie.	Zarzycka D., Ślusarska B. (red.): Podstawy pielęgniarstwa. Tom 1. Założenia koncepcyjno-empiryczne opieki pielęgniarskiej. PZWL, Warszawa 2017
4	**Czynne poradnictwo**	Aktywna forma opieki zdrowotnej nad osobami przewlekle chorymi, niepełnosprawnymi i z grupy wysokiego ryzyka zagrożenia chorobą.	Syrek E., Borzucka-Sitkiewicz K.: Edukacja zdrowotna. Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2009
5	**Czynniki środowiskowe**	Elementy środowiska zewnętrzne w stosunku do ciała ludzkiego, na które jednostka nie ma wpływu albo jest on bardzo ograniczony.	Woynarowska B. (red.): Edukacja zdrowotna. Podstawy teoretyczne, metodyka, praktyka. PWN, Warszawa 2017
6	**Dezynfekcja**	Postępowanie mające na celu niszczenie drobnoustrojów i ich przetrwalników. Dezynfekcja dotyczy przedmiotów i powierzchni użytkowych.	Denys A.: Zakażenia szpitalne. Wybrane zagadnienia. Wyd. Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2012
7	**Diagnoza pielęgniarska**	Etap procesu pielęgnowania, wnioski z danych o pacjencie szacujące jego stan pod względem zakresu i charakteru wymaganego pielęgnowania wraz z uwzględnieniem genezy i prognozy tego stanu.	Widomska-Czekajska T., Górajek-Jóźwik T. (red.): Encyklopedia dla pielęgniarek i położnych. Tom 1. PZWL, Warszawa 2010

8	**Dokumentacja medyczna**	Dokumentacja prowadzona w każdym zakładzie opieki zdrowotnej, gabinecie prywatnym, gabinecie profilaktycznym itp., gdzie świadczone są usługi zdrowotne. Dokumentację medyczną stanowi: 1) dokumentacja indywidualna – dotycząca poszczególnych pacjentów korzystających ze świadczeń zdrowotnych; 2) dokumentacja zbiorcza – dotycząca ogółu pacjentów lub określonych grup pacjentów korzystających ze świadczeń zdrowotnych. Dokumentacja indywidualna obejmuje dokumentację indywidualną wewnętrzną (przeznaczoną na potrzeby podmiotu udzielającego świadczeń zdrowotnych) oraz dokumentację indywidualną zewnętrzną (przeznaczoną na potrzeby pacjenta korzystającego ze świadczeń zdrowotnych udzielanych przez podmiot).	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20150002069/O/D20152069.pdf [dostęp: 31.10.2018]
9	**Działania profilaktyczne**	Działania mające na celu zapobieganie niekorzystnym zjawiskom w obszarze zdrowia. Wyróżniamy: a. profilaktykę pierwszej fazy (nastawiona na działania na umocnienie zdrowia); b. profilaktykę drugiej fazy (nastawiona na wczesne wykrywanie chorób); c. profilaktyka trzeciej fazy (działania nastawione na zapobieganie powikłaniom podczas trwania choroby).	Woynarowska B. (red.): Edukacja zdrowotna. Podstawy teoretyczne, metodyka, praktyka. PWN, Warszawa 2017
10	**Edukacja zdrowotna**	Jest to proces, w którym ludzie uczą się dbać o zdrowie własne i społeczności, w której żyją.	Syrek E., Borzucka-Sitkiewicz K.: Edukacja zdrowotna. Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2009
11	**Empatia**	Zdolność dostrzegania stanów emocjonalnych innych ludzi (empatia emocjonalna) i przyjmowania ich sposobu patrzenia na rzeczywistość (empatia poznawcza).	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Zarzycka D., Ślusarska B. (red.): Podstawy pielęgniarstwa. Tom 1. Założenia koncepcyjno-empiryczne opieki pielęgniarskiej. PZWL, Warszawa 2017
12	**Epilepsja**	Grupa przewlekłych zaburzeń neurologicznych objawiająca się drgawkami lub wyprężeniami ciała z utratą przytomności. Inaczej – padaczka	Jędrzejczak J., Mazurkiewicz J., Bełdzińska J.: Padaczka, obraz kliniczny napadów padaczkowych. PZWL, Warszawa 2017
13	**HIV**	(z ang. Human Immunodeficiency Virus) Wirus nabytego niedoboru (upośledzenia) odporności mogący wywołać chorobę AIDS.	Widomska-Czekajska T., Górajek-Jóźwik T. (red.): Encyklopedia dla pielęgniarek i położnych. Tom 1. PZWL, Warszawa 2010

14	**Opieka profilaktyczna**	Działania polegające na dostarczeniu wiedzy na temat potęgowania zdrowia, zapobiegania chorobom i ich powikłaniom.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.ciop.pl/CIOPPortalWAR/appmanager/ciop/pl?_nfpb=true&_pageLabel=P126001481113427986061 93&html_tresc_root_id=12157&html_tresc_id=300003530&html_klucz=1356&html_klucz_spis= [dostęp: 31.10.2018]
15	**Podstawowa opieka zdrowotna**	Podstawowa opieka zdrowotna stanowi miejsce pierwszego kontaktu świadczeniobiorcy (pacjenta), z systemem ochrony zdrowia, w ramach, którego jest zapewniony dostęp do profilaktycznych, diagnostycznych, leczniczych, pielęgnacyjnych oraz rehabilitacyjnych świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20170002217/U/D20172217Lj.pdf [dostęp: 31.10.2018]
16	**Polityka zdrowotna państwa**	Dział polityki społecznej odnoszący się do decyzji, planów i działań, które podejmowane są w celu osiągnięcia konkretnych celów opieki zdrowotnej w społeczeństwie. Celem polityki zdrowotnej jest zapewnienie poczucia bezpieczeństwa obywateli w zakresie zdrowia.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.gov.pl/web/zdrowie/programy-polityki-zdrowotnej1 [dostęp: 31.10.2018]
17	**Potrzeby zdrowotne**	Liczba i rodzaj świadczeń opieki zdrowotnej, które powinny być zapewnione w celu zachowania, przywrócenia lub poprawy zdrowia danej grupy świadczeniobiorców.	http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20042102135/U/D20042135Lj.pdf [dostęp: 31.10.2018]
18	**Problem zdrowotny**	Pojęcie, które w praktyce opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą w wieku szkolnym należy rozpatrywać w odniesieniu do: 1. Indywidualnego ucznia, jako zaburzenie lub chorobę, które mogą niekorzystnie wpływać, na jakość jego życia i funkcjonowanie w szkole i życiu codziennym i które wymagają specyficznych działań profilaktycznych i leczniczych; 2. Całej populacji szkolnej – dotyczy problemów zdrowotnych o dużym rozpowszechnieniu (częstości występowania w przedziale wieku odpowiadającym „wiekowi szkolnemu").	Ostręga W., Oblacińska A (red.): Standardy postępowania i metodyka pracy pielęgniarki szkolnej. Poradnik dla pielęgniarek i higienistek szkolnych. Instytut Matki i Dziecka, Warszawa 2017
19	**Profilaktyczne badania lekarskie**	Badania lekarskie pozwalające na monitorowanie prawidłowego funkcjonowania narządów i układów a poprzez to ocenę stanu zdrowia.	https://asystentbhp.pl/profilaktyczne-badania-lekarskie-118 [dostęp: 31.10.2018]
20	**Profilaktyka**	Świadome działanie mające na celu zapobieganie problemom (zaburzeniom, chorobom, dysfunkcjom) zanim one wystąpią.	Woynarowska B. (red.): Edukacja zdrowotna. Podstawy teoretyczne, metodyka, praktyka. PWN, Warszawa 2017
21	**Promocja zdrowia**	Proces umożliwiający ludziom kontrolę nad własnym zdrowiem i kształtowanie warunków dla jego utrzymania i poprawy.	Widomska-Czekajska T., Górajek-Jóźwik T. (red.): Encyklopedia dla pielęgniarek i położnych. Tom 2. PZWL, Warszawa 2010
22	**Resuscytacja krążeniowo--oddechowa (RKO)**	Zespół czynności, polegający na przywróceniu, za pomocą metod ratunkowych, spontanicznego krążenia krwi lub krążenia i oddychania oraz funkcji ośrodkowego układu nerwowego.	Kózka M, Rumian B, Maślanka M. (red.): Pielęgniarstwo ratunkowe. PZWL, Warszawa 2013

23	**Stadiometr**	Mobilne urządzenie do mierzenia wzrostu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Barczykowska E., Faleńczyk K. (red.): Metodyka studium przypadku w pielęgniarstwie pediatrycznym – wybrane zagadnienia z opieki nad dzieckiem w podstawowej opiece zdrowotnej. Wyd. Continuo, Wrocław 2014
24	**Stetoskop**	Słuchawka lekarska służąca do osłuchiwania narządów wewnętrznych, zakończona membraną z lejkiem.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Klimaszewska K., Baranowska A., Krajewska –Kułak E. (red.): Podstawowe czynności medyczne i pielęgnacyjne. PZWL, Warszawa 2017
25	**Świadczenie zdrowotne**	Działanie służące profilaktyce, zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu lub poprawie zdrowia oraz inne działanie medyczne wynikające z procesu leczenia lub przepisów odrębnych regulujących zasady ich udzielania.	http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20042102135/U/D20042135Lj.pdf [dostęp: 31.10.2018]
26	**Testy przesiewowe**	Badania przeprowadzone na dużych grupach osób zdrowych. Ich celem jest wstępna identyfikacja, dzięki zastosowaniu szybkiej i prostej metody badania, nierozpoznanych dotąd chorób lub zaburzeń w okresie, gdy można jeszcze odwrócić proces chorobowy lub zahamować tempo jego rozwoju.	Ostręga W., Oblacińska A (red.): Standardy postępowania i metodyka pracy pielęgniarki szkolnej. Poradnik dla pielęgniarek i higienistek szkolnych. Instytut Matki i Dziecka, Warszawa 2017
27	**Wolontariat**	Dobrowolna, świadoma działalność podejmowana na rzecz innych, najczęściej nieodpłatnie, wykraczająca poza więzi rodzinno-przyjacielsko-koleżeńskie.	http://wolontariat.org.pl/wolontariusze/kim-jest-wolontariusz [dostęp: 31.10.2018]
28	**Wychowanie zdrowotne**	Praca z dziećmi i młodzieżą we wszystkich instytucjach wychowawczych, polegająca na świadomym współtworzeniu warunków sprzyjających zdrowiu oraz aktywnym udziale w pracy wychowawczej, kształtującej postawy i zachowania.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Woynarowska B. (red.): Edukacja zdrowotna. Podstawy teoretyczne, metodyka, praktyka. PWN, Warszawa 2017
29	**WZW**	Wirusowe zapalenie wątroby. Choroba wątroby wywołana zakażeniem wirusowym.	Denys A.: Zakażenia szpitalne. Wybrane zagadnienia. Wyd. Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2012
30	**Zaburzenia psychiczne**	Zespół objawów psychopatologicznych, które powodują znaczne cierpienie, albo istotnie zwiększają ryzyko śmierci, bólu lub utraty wolności.	Łoza B., Czernikiewicz A.: Amerykański słownik psychiatryczny. Urban & Partner, Wrocław 2010
31	**Zaburzenia zachowania i emocji**	Złożony zespół problemów emocjonalnych objawiających się zachowaniem nieakceptowanym społecznie.	http://www.psychologia.edu.pl/czytelnia/61-remedium/565-zaburzenia-zachowania-u-dzieci-i-mlodziezy.html [dostęp: 31.10.2018]
32	**Zasady ergonomii**	Zasady zmierzające do optymalnego dostosowania narzędzi, maszyn, urządzeń, technologii, organizacji i materialnego środowiska pracy oraz przedmiotów powszechnego użytku do wymagań i potrzeb psychofizycznych i społecznych człowieka a zwłaszcza do wymagań związanych z ograniczeniem uciążliwości i szkodliwości.	https://ergonomia-polska.com/DOC/D01_2008_02_08_STATUT.pdf [dostęp: 31.10.2018]

www.psz.praca.gov.pl

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

ISBN 978-83-7789-495-8 [50]